

Hämeenlinnan Tarmon historiaa

Hämeenlinnan Tarmon perustava kokous pidettiin **10.12.1903** Hämeenlinnan Palokunnantalolla.

Perustajajäsenet olivat: Eemeli Johansson (Juureva) pj., Arvi A. Karlsson (Karisto), Aukusti Heinonen, Kusti Lauren (Laurela), August Boman, Kaarlo Reunanen ja Lauri Alanko vpj.

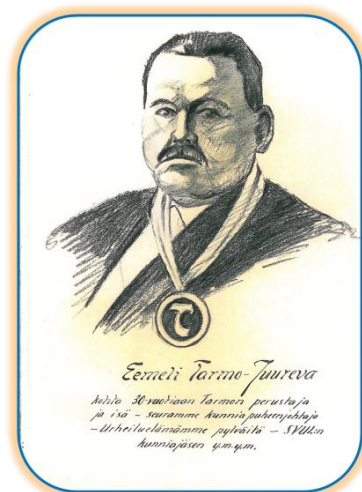
Eemeli "Tarmo" Juureva (Johansson) oli Tarmon ensimmäinen puheenjohtaja ja kunniapuheenjohtaja. Hänen merkitystään Tarmon toiminnalle kuvataan historiikeissa aina erityisen positiiviseen sävyyn:

"Aluksi hän oli vain yksi kuudesta, mutta pian hän nousi omaan ylhäiseen yksinäisyyteensä. Ennen pitkää voitiin samaistaa Tarmo ja Juureva. Hän on ollut se kulmakivi, mikä on järkkymättä seisonut paatisella pohjalla, vaikka myrskykin joskus on tarttunut rakennuksen nurkkiin ja ravistanut sitä, se uskon voima, joka pysyy murtumattomana ajan vaihteluista huolimatta."

(Ote kirjasta: Hämeenlinnan Tarmo 1903-1953)

Tarmon puheenjohtajat:

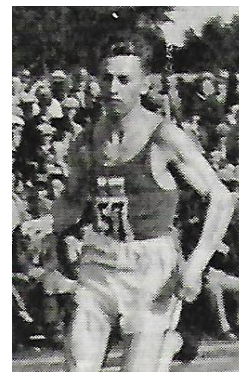
Eemeli Juureva	1904-1919	kunniapuheenjohtaja
Lauri Kesäjärvi	1920	
Eemeli Juureva	1921	
Lauri Kesäjärvi	1922	
Paavo Ahomaa	1923-1927	
Väinö Eskola	1928-1930	
Kalle Leimu	1931-1938	kunniapuheenjohtaja
Lauri Helanterä	1938-1952	kunniapuheenjohtaja
Kalle Leimu	1952-1967	
Kalevi Talikka	1968-1978	kunniapuheenjohtaja
Eino Lehtovirta	1979	
Erkki Tavisalo	1980-1983	
Olavi Vuorinen	1984-1985	
Seppo Jauro	1986-1991	
Aarno Hietanen	1992-1994	
Ilpo Laiho	1995-1996	
Markku Rastas	1997-2003	
Kalevi Kilpi	2004-2018	kunniapuheenjohtaja
Hannu Lähteenmäki	2018-	

Eemeli Juureva Piikkari-lehden
piirroksessa 1930-luvulta.
Kuvan piirsi Kalle Leimu.

Olympiaedustajat:

Lontoo	1908	Veikka Nieminen , voimistelu Kalle Paasia , voimistelu
Pariisi	1924	Väinö Eskola , yleisurheilu, 100 m ja 4 x 100 m Yrjö Helander , yleisurheilu, seiväs Akseli Roine , voimistelu Akseli Takala , yleisurheilu, kuula
Berliini	1936	Ossi Teileri , Yleisurheilu, 1500 m
Lontoo	1948	Paavo Kuusinen , pyöräily
Oslo	1952	Matti Karumaa , jääkiekko Keijo Kuusela , jääkiekko Matti Tuomi , luistelu
Helsinki	1952	Keijo Kuusela , maahockey
München	1972	Jorma Rinne , yleisurheilu, kiekko

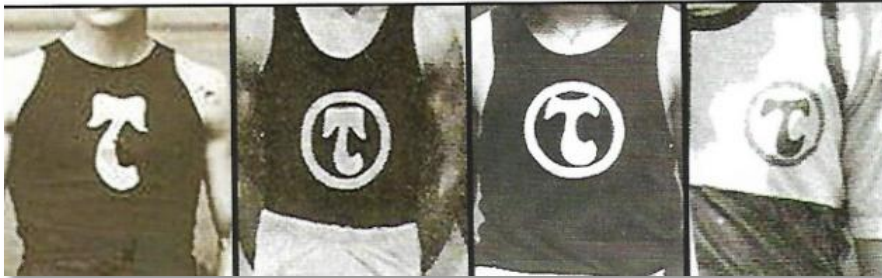
Ossi Teileri

Tarmon nykyiset urheilulajit:

Yleisurheilu (rata- ja kenttäurheilu) 1903 →, suunnistus 1948→, voimailu (painonnosto) 1971→,

Tarmon toimintansa lopettaneita lajeja:

Voimistelu 1903-2000, soutu, paini 1905-1907, luistelu 1906-1970, hiihto 1903 -1924, jalkapallo 1927-1970, pesäpallo, nyrkkeily 1930- 1933, jääpallo, jääkiekko 1935-1975, naisvoimistelu 1906-1977, koripallo 1959-1965, lentopallo 1954-1959 ja 1979-2010, pyöräily 1927-2015, keilailu 1960-2016, Karate 2015-2019,

T-tunnuksen kehitysvaiheita yu-kilpapaideoissa. Oikealla nykyinen virallinen T-logo

Tarmon urheiluhistoriaa 1903 - 2020

Alkuvuosikymmenten aikana yleisurheilu, voimistelu ja luistelu olivat menestyslajeja.

Osoituksena tästä olivat lukuisat Olympiadeustukset Lontoon, Pariisin ja Berliinin Olympialaisissa.

Kuvissa vasemmalta: Yleisurheilija Jukka Rangel 1910-luvulla (Suomen pääministeri 1942-43), Tarmon hiihtäjiä palkintojen äärellä 1908, pyöräilijöitä rantatorilla ja luisteliijoita ryhmäkuvassa 1930-luvulta.

1940- 1950-luvuilla pyöräily, luistelu ja Tarmon ohjelmaan jääpallon tilalle otettu jääkiekko olivat seuran menestyksen takana. Olympialaisissa Lontoossa ja Osllossa oli mukana näistä lajeista neljä tarmolaista. Pyöräilyssä Pekka Kuusisto ja Aarne Visuri tehtailivat Suomen ennätyksiä ja menestyivät myös kansainvälisesti. Yleisurheilussa oli naisten esiinmarssin aika ja he kunnostautuivat saavuttamalla henkilökohtaisia SM-mitaleja ja tekemällä Suomen ennätyksen 3 x 800 m:n viestijuoksussa. Jääkiekossa Tarmo voitti Suomenmestaruuden kahdesti 1948 ja 1949. Tunnetuimmat jääkiekkoilijat olivat kuuluisan KaKuTi ketjun miehet Karumaa, Kuusela ja Tie.

Vasemmalta: Jääkiekon Suomen mestarit 1948, jalkapalloilijoita 1953, Naisten 3 x 800 m:n SE-joukkue: Inga Nyqvist (Härkälä), Ulla-Anneli Paju ja Ulla Uimonen, kestävyysjuoksija Onni Väisänen, joka vuonna 1948 oli lähellä päästä Lontoon Olympialaisiin 3000m:n esteisiin.

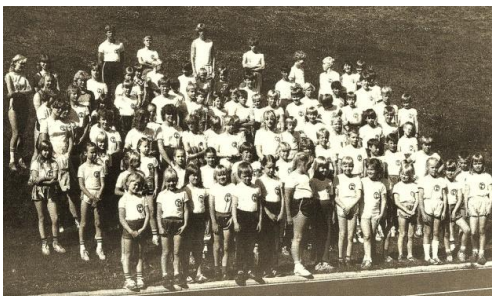
1960-luvulla urheilullinen menestys oli aika vaatimatonta. Suunnistus menestyi kohtalaisesti, mutta muissa Tarmon lajeissa elettiin urheilullisen aallonpohjan vaihetta.

Vasemmalla: Ilves-viestin voittajasuunnistajat komean pokaalin ympärillä. Takarivissä keskellä seuran tuleva puheenjohtaja Kalevi Talikka. Keskellä yleisurheilijoita Kaurialan kentällä. Kuvassa kolmas oikealta Olli Karhi, joka toimi seuran toisena toiminnanjohtajana 1970-luvun alussa. Oikealla Tarmolainen-lehden ensimmäinen numero vuodelta 1967

1970-luku oli Tarmossa monien uudistusten aikaa sekä urheilussa että taloudessa. 1975 Jääkiekko loppui taloudellisten vaikeuksien takia. Seura joutui myös luopumaan molemmista toiminnanjohtajistaan. Bingo-toiminta alkoi ja alkuhaparoinnin jälkeen bingo oli seuran talouden tukiranka aina 2000-luvun alkuun asti. Seuran talouden tilanne parani selvästi. Lajijaostot saivat uutta tuulta purjeisiinsa. Pyöräilyssä ja yleisurheilussa alkoi nousun aika.

Viimeisin tarmolainen olympiaedustus on tältä vuosikymmeneltä. Jorma Rinne edusti Suomea vuoden 1972 Olympialaisissa. Hän pääsi loppukilpailuun kiekonheitossa ja sijoittui yhdenneksitoista. Uutena lajina otettiin 1971 mukaan painonnosto. 1959 lopetettu lentopallo aloitettiin Tarmon suojissa uudelleen 1970 - 1980-lukujen vaihteessa.

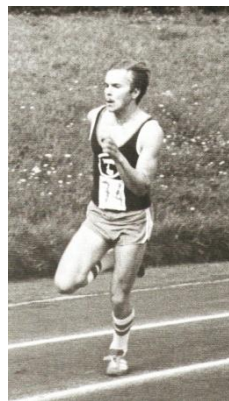

Urheilukoululaisia Kaurialan kentällä, SM-hopeajoukkue 4x800m:n viestissä: Pekka Kiviharju, Heikki Itkonen, Olli Karhi ja edessä Mikko Moisio, 1973 Jukolan viestin järjestelytoimikunta. Eturivissä vasemmalla toiminnanjohtaja Olli Toivanen

1980-luvulla yleisurheilu, lentopallo, pyöräily ja suunnistus olivat hyvässä vauhdissa ja niissä saavutettiin lukuisia Suomen mestaruuksia ja SM-kisojen mitalisijoja sekä maaotteluedustuksia. Ari Huuromen yleisurheilu, Kari Myllymäki pyöräily ja Auli Suominen suunnistus olivat moninkertaisia Suomenmestareita.

Yleisurheilun MM-kisoissa 1983 Helsingissä koettiin ja iloittiin Tarmon historian kansainvälisesti parhaasta saavutuksesta Ari Huuromen sijoittuessa neljänneksi kiekonheitossa.

Muita SM-mitalisteja olivat yleisurheilijat Kari Hänninen, Ilari Jauro ja Kari Suominen. Myös yleisurheilun viestijoukkueet pääsivät nauttimaan useista SM-mitaleista.

Kuvissa oikealta: Ari Huuononen, Kari Myllymäki, Auli Suominen, Ilari Jauro ja Kari Hänninen. Jauro ja Hänninen edustivat Suomea Norten EM-kisoissa 1981 ja Jauro saavutti pronssimitalin Suomen 4x 100m:n viestijoukkueessa

1990-luvulla lentopallo ja yleisurheilu jatkoivat menestyksestä toimintaansa. Yleisurheilu nousi Suomen kymmenen parhaan yleisurheiluseuran joukkoon ja Tarmon yleisurheilijat pääsivät edustamaan Suomea nuorten arvokisoihin sekä Ruotsi–Suomi maaotteluun. Lentopallossa erityisesti tyttöjen ja naisten joukkueet kunnostautuivat saavuttaen useita SM-mitaleja.

Vasemmalta: Lentopallon A-tyttöjen Suomen mestarit 1999 - 2000, Johannes Kerälänuorten EM-hopeamitalisti kiekossa 1991, SM-hopeajoukkue 4x1500 m:n viestissä Anssi Tast, Seppo Salminen, Marko Virtanen ja Tero Suominen 1996.

Voimanostossa elettiin myös menestyksen aikaa ja 1990-luvun loppu oli Hämeenlinnan Tarmon voimanoston huippukausi. Eeva Nikander voitti MM- ja EM-mitaleita sekä useita SM-mitaleita. Suunnistuksen kilpaurheilutoiminta hiipui, mutta suunnistusjaosto jatkoi kuitenkin vireätä toimintaa kuntoilupuoella ja järjesti useita erilaisia suunnistuskilpailuja vuosittain. Talouden tilanne alkoi heiketä. Bingotoiminnan tuotto hiipui ja kaupungin tuki urheiluseuroille väheni. Pääseuran menot kuitenkin lisääntyivät hallituksen palkattua toimistosihteerin lisäksi toiminnanjohtajan. Lentopallo ajautui vähitellen suuriin taloudellisiin vaikeuksiin ja pääseuran oli tehtävä kovia päätöksiä seuran talouden pelastamiseksi. Toiminnanjohtajasta luovuttiin ja jouduttiin myymään Tarmon asunto-osakkeet. Tarmon sekä miesten että naisten edustusjoukkueet siirtyivät uuteen Tarmo Volley ry-nimiseen erilliseen taloudelliseen yksikköön. Yleisurheilun veteraanitoiminta sai lisävauhtia perustetun veteraanijaoston avulla.

SM-kisoissa menestyneitä veteraaneja:
Matti Tyry, Unto Matsson, Martti Laiho ja Pekka Rätty,

2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä yleisurheilun loistokausi oli takana ja yleisurheilu joutui hakemaan uutta vauhtia toiminnalleen. Viimeisin yleisurheilun Kalevan kisojen mestari on Juhani Mikkola, joka voitti Suomen mestaruuden 400m:llä vuonna 2007.

Tarmo Volleyn naiset saavuttivat useita Suomen Mestaruuksia ja pitivät näin Tarmon nimen esillä, vaikka seura olikin jo erillään Tarmosta. SM-tason lentopallo loppui Tarmossa, kun Tarmo Volleystä tuli Vanaja Racing Club. Muukin lentopallotoiminta Tarmossa loppui 2000-luvun alkupuolella. Voimistelujaoston toiminta loppui vuonna 2000.

2010-luvulla Tarmon urheilumenestys on ollut yleisurheilijoiden varassa. Pikajuoksija Hannu Hämäläinen saavutti Kalevan kisoissa 2014 ja 2015 pronssia. Muu menestys on tullut nuorten sarjoissa ja nähtäväksi jää kasvaako nykyisistä nuorten mitalisteista menestyjiä myös yleiseen sarjaan. Suunnistus, voimailu ja keilailu ovat jatkaneet toimintaansa aktiivisesti. Suunnistajat ovat vuosien ajan järjestäneet suosittuja kuntorastikilpailuja ja uutena kuntoilutapahtumana ovat mukaan tulleet kaupunkisuunnistustapahtumat. Pyöräily-, keilailu- ja karatejaostot lopettivat toimintansa 2010-luvulla.

Hannu Hämäläinen toisen nopean kanssa Etelä-Afrikan leirillä, Juhani Mikkola T-klubin stipendiä vastaanottamassa, suunnistusjaoston kaupunkisuunnistusilmoitus.

2004 perustettu alumniyhdistys T-klubi on tukenut yu-jaoston toimintaa jakamalla stipendejä urheilijoille ja hankkimalla jaostolle harjoitteluvälineitä. T-klubi on myös järjestänyt yhdessä Hämeenlinnan kaupungin kanssa vuosittaisia valmennusseminaareja, joissa ovat puhuneet lukuisat maamme eturivin valmentajat ja liikuntatieteen edustajat.

2020-luvulla yleisurheilu, suunnistus ja voimailu jatkoivat aktiivista toimintaansa. Valitettavasti koronaviruksen aiheuttamat toimenpiteet ovat hankaloittaneet urheilutoimintaa kaikilla seuroilla vuoden 2020 ja 2021 aikana.

Tarmon urheilullinen menestys on nyt selkeästi kapeilla harteilla ja maineikkaan hämeenlinnalaisen yleisseuran tulevaisuus on vain muutaman lajin varassa. Pääseuralla ei ole tällä hetkellä taloudellista toimintaa, jonka avulla se voisi tukea jaostoja. Jaostot hankkivat toimintaan tarvittavat varat omilla keinoillaan.

Yksikään urheiluseura ei ole voinut toimia ilman vapaaehtoisia seuratoimijoita ja valmentajia. He ovat varmistaneet, että seura on voinut järjestää kilpailuja, varainhankintatalkoita, seuralehtien jakoa sekä erilaisten yhteisten tapahtumien ja harjoitusten pitämistä. Näitä seuratoiminnan sankareita on Tarmossa historian aikana ollut satoja. He ovat noudattaneet kunniapuheenjohtaja Lauri Helanterän vuonna 1926 antamaa ohjetta: *"Seuramme jäsenet muistakaa, että teidänkin on jotakin myös uhrattava seuranne hyväksi eikä vain vaadittava. Parhainkaan johto ei seurassa paljoa merkitse, ellei sen tukena ole toimiva ja velvollisuuksistaan tietoinen jäsenistö"*

Suurimmat ponnistelut on tehty suuri kilpailujen järjestämisissä. Tarmon järjestämät merkittävimmät kilpailutapahtumat ovat olleet kahdet Kalevan kisat 1960 ja 1988 sekä kahdet Jukolan viestit 1952 ja 1973.